

สูบบุหรี่จัด ดื่มแอลกอฮอล์ กรดไหลย้อนไม่รักษา เลี่ยงมะเร็งหลอดอาหาร

ศูนย์ : ศูนย์มะเร็ง ฮอไรซัน รพ.นครพน
บทความโดยแพทย์ : นพ. คมกฤช มหาพรหม

มะเร็งหลอดอาหาร เป็นมะเร็งที่พบบ่อยเป็นลำดับที่ 7 ของโลก สามารถพบได้ทั้งในผู้ชายและผู้หญิง แต่มักจะพบได้ในผู้ชายมากกว่าผู้หญิงประมาณ 3-4 เท่า ในช่วงอายุ 55-65 ปี โดยตำแหน่งการเกิดมะเร็งนั้น ส่วนใหญ่มักพบที่หลอดอาหารส่วนกลางหรือส่วนบน โดยสัมพันธ์กับการสูบบุหรี่ ความอ้วน โรคกรดไหลย้อน เมื่อก่อนมะเร็งมีขนาดใหญ่ขึ้น จะส่งผลให้หลอดอาหารแคบลง จนทำให้ผู้ป่วยกลืนอาหารลำบาก กลืนแล้วเจ็บ และมีน้ำหนักตัวลดลง หากมีอาการเหล่านี้ ควรปรึกษาแพทย์แต่เนิ่น ๆ เพื่อการวินิจฉัยโรคที่ถูกต้อง

มะเร็งหลอดอาหารเกิดจากอะไร

มะเร็งหลอดอาหาร (Esophageal cancer) เกิดจากเซลล์เติบโตผิดปกติจนกลายเป็นก้อนเนื้อมะเร็ง

โดยจะเกิดจากเนื้อเยื่อชั้นในโตออกสู่นางด้านนอก

ถ้ามะเร็งกระจายผ่านผนังหลอดอาหารจะสามารถเข้าสู่ต่อมน้ำเหลือง เส้นเลือดใหญ่ในทรวงอก และอวัยวะใกล้เคียง มะเร็งหลอดอาหารยังสามารถกระจายสูปอด ตับ กระเพาะอาหาร และส่วนอื่นๆ ของร่างกายได้

ชนิดของมะเร็งหลอดอาหาร

1. มะเร็งหลอดอาหารชนิดสแควมัส (squamous cell carcinoma) พบได้บ่อยในประเทศไทย เป็นมะเร็งที่เกิดจากเซลล์เยื่อของหลอดอาหาร และมักพบในตำแหน่งหลอดอาหารส่วนบนและกลาง สัมพันธ์กับการสูบบุหรี่ ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
2. มะเร็งหลอดอาหารชนิดอะดีโน (adenocarcinoma) เป็นชนิดที่พบได้เป็นส่วนใหญ่ประมาณ 50-80% ของมะเร็งหลอดอาหาร และมักพบในตำแหน่งหลอดอาหารส่วนปลายและรอยต่อระหว่างหลอดอาหารกับกระเพาะ สัมพันธ์กับการสูบบุหรี่ ความอ้วน โรคกรดไหลย้อน และ ภาวะการอักเสบเรื้อรังของหลอดอาหาร

สาเหตุและปัจจัยเสี่ยงมะเร็งหลอดอาหาร

ปัจจุบันยังไม่ทราบสาเหตุที่แน่ชัดของการเกิดมะเร็งหลอดอาหาร แต่มีหลายปัจจัยที่อาจเพิ่มความเสี่ยงต่อการเป็นโรคได้ อาทิ

- การสูบบุหรี่ เป็นปัจจัยเสี่ยงที่สำคัญ โดยปริมาณและระยะเวลาในการสูบบุหรี่มีผลกับการเกิดโรคมะเร็งหลอดอาหารอย่างชัดเจน
- การดื่มแอลกอฮอล์ ผู้ที่มีประวัติดื่มแอลกอฮอล์จะมีโอกาสเป็นมะเร็งหลอดอาหารสูงขึ้น 5.5 เท่า และผู้ที่ยังคงดื่มแอลกอฮอล์จะเพิ่มสูงขึ้นเป็น 7.6 เท่า เมื่อเทียบกับผู้ที่ไม่ดื่มแอลกอฮอล์ โดยปริมาณการดื่มจะมีผลมากกว่าช่วงระยะเวลาที่ดื่ม
- ผู้ป่วยโรคกรดไหลย้อนที่มีอาการกำเริบบ่อยครั้ง อาจมีความเสี่ยงเกิดโรคมะเร็งหลอดอาหารได้มากกว่า
- ผู้ป่วยที่มีภาวะหลอดอาหารอักเสบเรื้อรัง (Barrett's Esophagus) ซึ่งเป็นภาวะแทรกซ้อนที่เกิดขึ้นได้ประมาณ 10 เปอร์เซ็นต์ของผู้ป่วยโรคกรดไหลย้อนชนิดรุนแรง
- ผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 55 ปีขึ้นไป และเพศชายมีแนวโน้มเป็นมะเร็งหลอดอาหารมากกว่าเพศหญิง

อาการแสดงของมะเร็งหลอดอาหาร

มะเร็งหลอดอาหารในระยะแรกจะไม่มีอาการแต่จะเป็นอาการคล้ายคลึงกับโรคทั่วๆ ไปของหลอดอาหารที่พบบ่อยได้แก่

- กลืนลำบาก กลืนอาหารไม่สะดวก ผู้ป่วยอาจรู้สึกเหมือนมีอาหารติดอยู่ที่คอ หรือบริเวณหน้าอก

บางรายอาจมีอาการอาหารด้วย

- หากก้อนมะเร็งมีขนาดใหญ่ขึ้น จะส่งผลให้อาการรุนแรงมากขึ้น เช่น กลืนลำบากมากขึ้น แมน้ำหรือของเหลว และอาจมีน้ำมูกเหนียวหรือมีน้ำลายมาก เพราะเป็นกระบวนการที่ร่างกายผลิตน้ำลายออกมาในปริมาณมาก เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการลำเลียงอาหาร
- อาจมีเสมหะปนเลือด
- อาจกลืนน้ำเหลืองที่คอกได้
- น้ำหนักลดลงโดยไม่ทราบสาเหตุ
- แน่นหน้าอกหรือแสบร้อนในช่องอก
- รู้สึกท้ออัด อาหารไม่ย่อย
- คลื่นไส้

การวินิจฉัยโรคมะเร็งหลอดอาหาร

เบื้องต้นแพทย์จะทำการซักประวัติ อาการ อาการแสดง การตรวจร่างกาย
ทางสรีรวิทยาหรือมีอาการเข้าข่ายอาจตรวจเพิ่มเติมอื่นๆ ได้แก่

- การส่องกล้องระบบทางเดินอาหารส่วนต้น เพื่อตรวจหลอดอาหารหากตรวจพบสิ่งผิดปกติหรือสิ่งที่น่าสงสัยสามารถตัดชิ้นเนื้อเพื่อนำไปตรวจสอบต่อไปได้
- การตรวจเอกซเรย์คอมพิวเตอร์ (CT scan) ซึ่งจะแสดงภาพอวัยวะภายในแบบสามมิติ ช่วยให้แพทย์สามารถเห็นตำแหน่งของโรคและการกระจายของโรคได้ละเอียด
- การกลืนแป้งสสารทึบแสง เป็นวิธีการตรวจโดยให้ผู้ป่วยกลืนน้ำที่ผสมด้วยสสารทึบแสงคล้ายแป้ง ซึ่งจะไปเคลือบหลอดอาหาร กระเพาะอาหาร และลำไส้เล็ก และทำการถ่ายภาพเอกซเรย์เป็นระยะๆ ทำให้สามารถมองเห็นก้อนเนื้อหรือความผิดปกติอื่นๆ ได้

ระยะของโรคมะเร็งหลอดอาหารแบ่งเป็น 4 ระยะ

- ระยะที่ 1 ก้อนมะเร็งมีขนาดเล็กยังอยู่เฉพาะในตัวหลอดอาหารยังไม่ลุกลาม
- ระยะที่ 2 ก้อนมะเร็งลุกลามมากขึ้นแต่ยังอยู่ในชั้นเนื้อเยื่อของหลอดอาหาร
- ระยะที่ 3 มะเร็งลุกลามทะลุเนื้อเยื่อต่างๆ ของหลอดอาหารและมีการแพร่กระจายไปต่อมน้ำเหลืองข้างเคียง
- ระยะที่ 4 มะเร็งลุกลามเข้าอวัยวะข้างเคียง มีการกระจายไปต่อมน้ำเหลืองที่อยู่ไกลออกไปหรือกระจายไปอวัยวะอื่นๆ ที่อยู่ไกลออกไป เช่น ปอด ตับ หรือกระดูก เป็นต้น

การรักษาโรคมะเร็งหลอดอาหาร

แนวทางการรักษาขึ้นอยู่กับระยะการแพร่กระจาย ชนิดของเซลล์มะเร็ง รวมถึงปัญหาสุขภาพอื่น ๆ ของผู้ป่วย โดยมีแนวทางการรักษาดังต่อไปนี้

1. **การผ่าตัดหลอดอาหาร (Esophagectomy)** จะเป็นวิธีการรักษาในมะเร็งระยะที่ 1 และเป็นมะเร็งหลอดอาหารในตำแหน่งที่สามารถผ่าตัดได้ โดยจะผ่าตัดเอาหลอดอาหารส่วนที่เป็นมะเร็งออกไป แต่ในโรคระยะลุกลามจนผู้ป่วยรับประทานทางปากไม่ได้ อาจมีการผ่าตัดเล็กทางกระเพาะอาหารหรือลำไส้เล็กเพื่อให้อาหารทางสายยางแทน
2. **การรักษาด้วยรังสีรักษาหรือการฉายรังสี (Radiotherapy)** โดยทั่วไปมักเป็นการฉายรังสีเพียงอย่างเดียว หรือฉายรังสีร่วมกับเคมีบำบัด หรือฉายรังสี เคมีบำบัด และผ่าตัด ซึ่งจะเป็นไปตามข้อบ่งชี้การแพทย์เป็นราย ๆ ไป โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อควบคุมโรค ซึ่งจะใช้รักษาผู้ป่วยระยะลุกลามไม่มากมีสุขภาพแข็งแรง และการรักษาแบบประคับประคองที่จะใช้รักษาผู้ป่วยที่เป็นมากแล้วหรือสุขภาพไม่แข็งแรง
3. **การรักษาด้วยเคมีบำบัด** เป็นการให้ยาเพื่อฆ่าเซลล์มะเร็ง โดยอาจให้ยาทางปากหรือฉีดเข้าเส้นเลือด หลังการผ่าตัดในผู้ป่วยที่มีโอกาสกลับมาเป็นมะเร็งซ้ำสูง และยังเป็นมาตรฐานในการใช้รักษาผู้ป่วยมะเร็งหลอดอาหารในระยะลุกลาม ซึ่งมักใช้รักษาร่วมกับรังสีหรือรวมกับรังสีและการผ่าตัด
4. **การรักษาด้วยยามุ่งเป้า (Targeted therapy)** เป็นอีกวิธีการหนึ่งของการรักษา โดยมุ่งทำลายมะเร็งด้วยยาที่ตรงกับยีนมะเร็งของผู้ป่วยโดยเฉพาะ ใช้ได้ในผู้ป่วยที่ค่อนข้างจะอ่อนแอ เพื่อลดผลข้างเคียงของยาเคมีแบบทั่วไป

มะเร็งหลอดอาหารเป็นหนึ่งในโรคมะเร็งที่มีการพยากรณ์โรคไม่ดี

เนื่องจากผู้ป่วยมักมาพบแพทย์เมื่อมีระยะโรคที่มากแล้ว

อีกทั้งผู้ป่วยมักเป็นผู้สูงอายุและมีโรคประจำตัวร่วมด้วย ฉะนั้นการตรวจสุขภาพเป็นประจำ

ลดความเสี่ยงต่าง ๆ เช่น ไม่สูบบุหรี่ งดหรือควบคุมปริมาณการดื่มแอลกอฮอล์ ควบคุมน้ำหนัก

และเลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ รักษาโรคกรดไหลย้อน หรือภาวะหลอดอาหารอักเสบเรื้อรัง

พร้อมทั้งคอยสังเกตอาการผิดปกติของร่างกาย จะเป็นการป้องกันการเกิดมะเร็งหลอดอาหารได้

ปรึกษาทุกปัญหาสุขภาพแบบออนไลน์
ไม่เสียค่าใช้จ่าย

